



جستجو در آیین اصول اخلاقی هیئت استانداردهای بین‌المللی اخلاق حرفه‌ای برای حسابداران

✍ معصومه امیری

بخش دهم: فشار برای نقض اصول بنیادین



با توجه به دامنه گسترده خدمات حرفه‌ای که حسابداران حرفه‌ای (PAs) ارائه می‌کنند، ممکن است موقعیتهایی پیش بیاید که آنها از طرف صاحبکار، ناظر، یا دیگر اشخاص (مانند فروشنده، مشتری یا وام‌دهنده) برای نقض اصول بنیادین (FPs) زیر فشار قرار بگیرند. حسابداران حرفه‌ای با توجه به مسئولیتی که مبنی بر اقدام در جهت منافع همگانی دارند، نباید اجازه بدهند که این فشار منجر به نقض اصول شود و همچنین، حسابدار حرفه‌ای نباید دیگران را برای نقض اصول بنیادین زیر فشار بگذارد.

ملاحظات ویژه برای حسابداران حرفه‌ای شاغل در خدمات عمومی (PAPPs)

حسابداران حرفه‌ای شاغل در خدمات عمومی باید بخش دوم از آیین اصول اخلاقی برای حسابداران حرفه‌ای در شرایط مشخص را نیز دنبال کنند. روبه‌رو شدن با فشار برای نقض اصول بنیادین، نمونه‌ای از مواردی است که بخش دوم برای حسابداران حرفه‌ای شاغل در خدمات عمومی در مورد نقش آنها در موسسه‌شان، به‌کارگرفته می‌شود. برای مثال، حسابدار حرفه‌ای شاغل در خدمات عمومی، ممکن است به‌وسیله ناظر خود زیر فشار قرار بگیرد که پرسشهای پاسخ‌داده‌نشده را دنبال نکند تا از عصبانی کردن یک صاحبکار خوب پیشگیری کند (مخاطره برای صلاحیت و مراقبت حرفه‌ای).

فشار چگونه ایجاد می‌شود

فشاری که رعایت اصول بنیادین را به‌خطر می‌اندازد، اغلب به‌وسیله مخاطره ارباب ایجاد می‌شود. فشار همیشه آشکار نیست، بلکه ممکن است ناشی از انتظارات و اهداف باشد. موقعیتهای ممکن است مربوط به موارد زیر باشد:

تضاد منافع: برادر حسابدار حرفه‌ای به‌طور پی‌درپی از وی می‌خواهد که قرارداد یک تامین‌کننده را به شرکت برادرش اعطا کند.

تهیه و ارائه اطلاعات: حسابدار حرفه‌ای احساس می‌کند برای ارائه اطلاعات اغراق‌آمیز زیر فشار است، تا انتظارات تحلیلگر را برآورده کند.

اقدام با تخصص کافی: حسابدار حرفه‌ای از طرف شریک حسابرسی زیر فشار است تا شغلی را برعهده بگیرد؛ حتی اگر احساس کند که واجد شرایط آن شغل نیست.

پاداش و مشوقه‌های مرتبط با گزارشگری مالی و تصمیم‌گیری: همکاران حسابدار حرفه‌ای تلاش می‌کنند وی را وادار کنند که نتایج عملکردی جهت‌دار گزارش کند تا پاداش کارکنان بیشتر باشد.

اغوا، از جمله هدایا و پذیرایی: حسابدار حرفه‌ای از طرف همکارانش تشویق می‌شود که پذیرایی بیش از اندازه‌ای که به‌وسیله یک فروشنده ارائه شده را بپذیرد.

رعایت‌نشدن قوانین و مقررات (NOCLAR): کارفرمای حسابدار حرفه‌ای وی را به گزارشگری کمتر از مقدار واقعی برای درآمد مشمول مالیات هدایت می‌کند تا از مالیات فرار کند.

پنج اصل بنیادین: درستکاری / واقع بینی / صلاحیت و مراقبت حرفه‌ای / رازداری / رفتار حرفه‌ای

طرح زیر را در نظر بگیرید:

حسابرس داخلی در یک شرکت بیمه، در حال آزمون کنترلها در یکی از بخشهای شرکت است. این بخش، مسئولیت یکی از مناطق جغرافیایی کشور را برعهده دارد که به تازگی به وسیله طوفانهای گرمسیری و سیل، ویران شده است. حسابرس داخلی در می‌یابد که کنترلها به اندازه مشخص شده دقیق نبوده‌اند، و شک می‌کند که در مورد نتایج فصل گذشته اغراق شده است. وقتی درباره خطای شناسایی شده توسط حسابرس داخلی پرسیده می‌شود، رئیس بخش این‌طور پاسخ می‌دهد که: «من به همراه وکلای روی پیدا کردن چند راه خلاقانه برای محدود کردن پرداخت دعاوی تمرکز کرده‌ام. اگر می‌خواهی مشتری‌ات را حفظ کنی، با ما همراه شو و با گروه در این بخش همکاری کن.»

حالا بیا ببینیم که حسابرس داخلی چگونه به فشار وارد شده

پاسخ می‌دهد

حسابرس داخلی باید شناسایی کند که رعایت اصل بنیادین صلاحیت و مراقبت حرفه‌ای، از طرف رئیس بخش به وسیله سخن تند مرعوب‌کننده مورد مخاطره قرار گرفته است.

همچنین، ممکن است مخاطره‌هایی برای اصول بنیادین درستکاری و رفتار حرفه‌ای وجود داشته باشد. اگر رئیس بخش به حسابرس داخلی فشار بیاورد که راه‌حلهای «خلاقانه»ای را بپذیرد که به‌طور غیرمنصفانه یا نامناسبی بیمه‌گذاران را به مخاطره بیندازد.

بی‌اطمینانی و فشارهای زمانی زیاد که جزو جدایی‌ناپذیر بحرانها هستند، ممکن است موقعیت را تشدید و به مخاطره‌ها کمک کنند.

حسابرس داخلی در ارزیابی سطح مخاطره‌ها، هنگام رویارویی با فشار برای نقض، باید موارد زیر را در نظر بگیرد:

- ◀ هدف شخصی که فشار وارد می‌کند و ماهیت و دامنه فشار.
- ◀ چگونگی کاربرد قوانین، مقررات و استانداردهای حرفه‌ای در شرایط مشخص.
- ◀ دامنه فرهنگ مبتنی بر اخلاق در سازمان و امکان این‌که این فرهنگ، احتمال فشاری که اصول بنیادین را به مخاطره می‌اندازد، افزایش دهد.
- ◀ چگونگی سیاستها و رویه‌های تدوین‌شده در سازمان به موضوع فشار می‌پردازند.

در طرح بالا، حسابرس داخلی باید فرهنگ، سیاستها و رویه‌های سازمان را در نظر گرفته و اثر مقررات کاربردی را بشناسد. اگر رئیس بخش نسبت به یک بحران کوتاه‌مدت واکنش بیش از اندازه نشان می‌دهد، دیگر کنترلهای متوازن‌کننده یا نظارت مدیریت ممکن است با مسئله شناسایی شده توسط حسابرس داخلی مقابله کند و سطح مخاطره را کاهش دهد. از طرف دیگر، اگر کنترلهای متوازن‌کننده یا صداقت در مدیریت رده‌بالا وجود نداشته باشد، ممکن است سطح مخاطره افزایش یابد.

آیین یادشده بر اهمیت گفتگوها و مشورتخواهیها برای ارزیابی و پرداختن به موقعیتهای فشار تاکید دارد، از جمله با:

- ◀ مدیریت و ارکان راهبری.
- ◀ کارکنان منابع انسانی.
- ◀ نهادهای حرفه‌ای یا انتظام‌بخشی یا مشاور قانونی.

برای مثال، حسابرس داخلی می‌توانست موقعیت را با رئیس بخش و/یا رئیس حسابرسی داخلی مطرح کند. حتی شاید برازنده بود که کمیته حسابرسی را وارد گفتگوها کرده و با مشاور قانونی مشورت صورت می‌گرفت.

این گفتگوها، شاید از طریق افزودن نظارت به‌عنوان تدبیر ایمن‌ساز، بتواند به حسابدار حرفه‌ای در تعیین چگونگی انجام بهترین اقدام در مورد موقعیت کمک کند. اگر مخاطره ناشی از فشار را نتوان کاهش داد، شاید لازم باشد مدیریت برای رفع مخاطره، حسابرس داخلی را در یک بخش دیگر به‌کار بگیرد.

هنگام رویارویی با فشار برای نقض اصول بنیادین، حسابدار حرفه‌ای تشویق می‌شود که موارد زیر را مستندسازی کند:



- ◀ واقعیتهای.
- ◀ اطلاع‌رسانیها و اشخاصی که رویدادها با آنها در میان گذاشته شده است.
- ◀ مسیر اقدامی که مدنظر قرار گرفته است.
- ◀ چگونه به موضوع رسیدگی شده است.

از کجا کمک بگیریم؟



بخش ۲۷۰ از آیین اصول اخلاق حرفه‌ای برای حسابداران حرفه‌ای به فشار برای نقض اصول بنیادین می‌پردازد. نسخه الکترونیکی آیین که در مرکز اطلاع‌رسانی اینترنتی هیئت استانداردهای بین‌المللی اخلاق حرفه‌ای برای حسابداران (IESBA) موجود است، یک منبع برخط برای حسابداران و دیگر استفاده‌کنندگان از آیین است. این منبع، دسترسی سریع و کارآمد به آیین را فراهم و استفاده، استقرار و الزام به استفاده از آن را آسانتر می‌کند.